

היינט 10 זייטן

פון ראדאמער-קלער-לעבן

אין ראדאם:

Redakcja i Administracja
„Radoomer-Mielcer Leben“
Radom, Szwalikowska 20.

אין קלער:

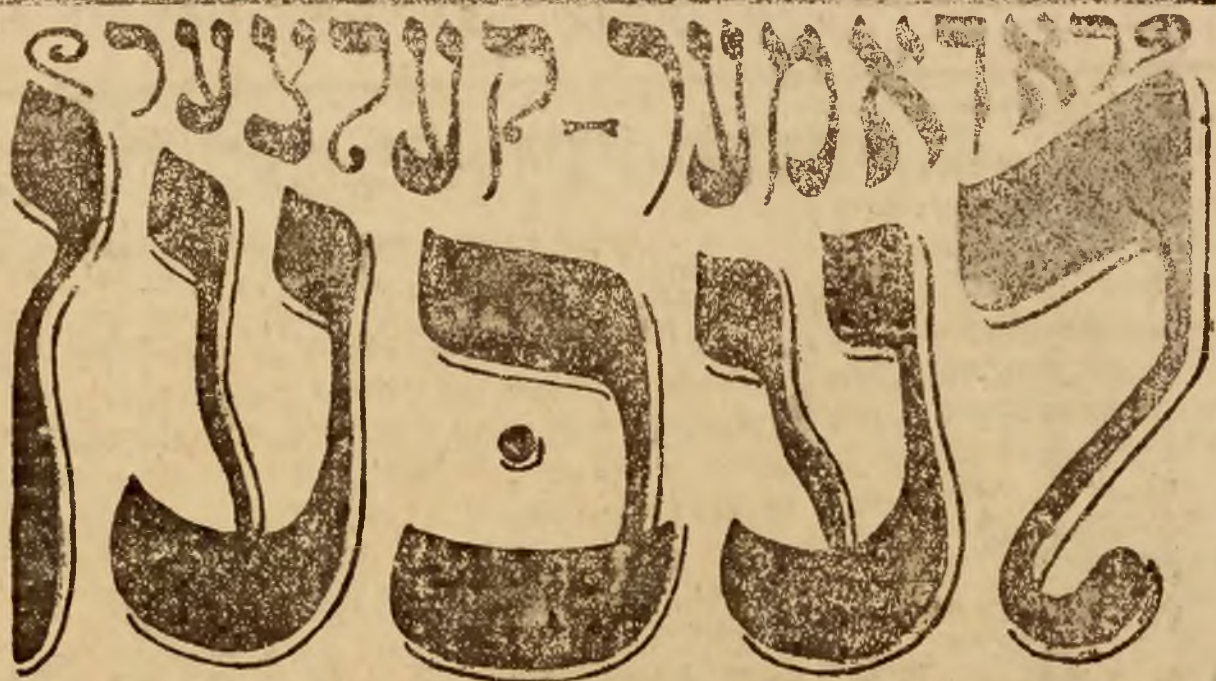
Redakcja i Administracja
„Radoomer-Mielcer Leben“
Kielce, Szosa-Warszawska 34.

אנאנסען פרייז:

אין מילימעטער שורה: פארן טעקסט 20 גר.

אין 40 גר. נאכ'ן 18 גר.

די ערשטע זייט פונעם 8 טעקסט
אין טעקסט אין לעצטע זייט 4

18-go marca 1927 r.

יארטא פרייטאג'ס אדר ב' תרפ"ז פארן אינהאלט פון טעקסט אין די אנאנסען אין די וואקאציע נישט אין אנטווארטליך

<p>Z intencji zaręczyn p. ARTURA WEINBERGA z p. EWĄ ZYLBERSZTEJNÓWNĄ życzymy wiele szczęścia. RUSINKOWIE i WAKSZLAKOWIE.</p>	<p>Z intencji zaręczyn p. Beli Wajnberżanki z p. Zygmuntem Węgrem oraz p. Ewie Zylbersztejnównie z p. Arturem Wajnbergiem życzę wiele szczęścia i wiecznej miłości. E. WAKSZLAK.</p>	<p>Z intencji zaręczyn p. Ewy Zylbersztajńowny z p. Arturem Wajnbergiem oraz p. Beli Wajnberżanki z p. Zygmuntom Węgrem życzy młodym parom słonecznej przyszłości. RODZINA BRAWER.</p>	
<p>דאנק אונג די פערזאנען פון בית-יתומים דריקט אויס א דאנק דעם ה' י. ש. רוס מאן, פאר זיינע געשענקטע 25 זילבער די האנדלעך פון זיין טאכטער. פון בית-יתומים אין ראדאם.</p>	<p>א הערצליכען מול-טוב האונדען מיר די פאמיליע וויינבערג צו דער פערזאנען פון זייערע קינדער בעלא מיט ה' זיגמונד ווענבער און ארטור מיט עווא זילבערשטיין חיים קארמאן עס פרוי.</p>	<p>Z intencji zaręczyn p. Beli Wajnberg z p. Zygmuntom Węgrem z p. Arturem Wajnbergiem życzymy im długiego pożycia i szczęśliwej przyszłości. Rotstein, Wajzman i Muczman.</p>	<p>מיט טריינד און שטנים מענדל וויינבערג און פרוי צו דער פערזאנען פון זייערע קינדער: פאכטער בעלא מיט ה' זיגמונד ווענבער און ארטור מיט עווא זילבערשטיין האונדען מיר זי פיל גוט און די יונגע פערזאנען זייערע זאכעס. שמעון הערשעווער עס פרוי.</p>

שאקאלאדע און צוקערוארג
G. G. LARDELLI Warszawa
פער פאסח
הכשר און אויפזיכט פון מאקאטאווער רב
(פרור ורשה)
הכשר: רא"י ביד הפירמא, ווערטהייט פון המגדנות והמשקאות (שאקאלאדע, קאנפיתורען
וואסען העששים מצטרפונען וואסעראנצען) מעשית הפאזיק של ה' ג. ג. לארדעללי,
המכרות ע"י הפירמא הנ"ל על חג הפסח, נעשות בהכשר גדול עצה"ו ע"פ השגחתי
וכל המגדנות אשר בתיבות חביתשתן יהי מונח הכשר פנה עם החותם שלי, וכל בקבוק וצלוות
אשר יהי דבוק עליהן פזקא פזקא לפסח בהשגחת הרב ממאקאטאוו, יוכלו
אח"בי גם החרדים לאכול ולשתות מהן בחג הפסח שנת תרפ"ז הבעל"ט בלי שום פקבוק
יאכלו ענוים וישבעו ולרא"י באזי על החתום.
ועש"ק פ' ויקרא ז' אד"ש תרפ"ז לפ"ק. מאיר הכהן ווארשאוויאק
חופ"ס מאקאטאוו פרור ורשה
אין-פערטערטער: ווארשא, קרולעווסקא 18,
האנדלס-הויז ר. ווערטהייט, פערטערטער 64.

Bela Finkleisztajnówna
Beniek Hochenbaum
ZARĘCZENI
Radom w marcu 1927.
צו דער פערזאנען פון אינזער ליבע טאכטער
בעלא מיט ה' זיגמונד ווענבער
הינשען מיר זאל מול און ברכה זייער לעבענס-
זעג בעגלייטען.
עלעטערען
שלמה פער פונקעלשטיין עס פרוי.
צו דער פערזאנען פון אינזער ליבע זון און פרודער
זיגמונד ווענבער
מיט פאר' בעלא פונקעלשטיין
הינשען מיר א הערצליכען מול-טוב
און א גליקליכע צוקונפט.
עלעטערען און פרודער
האנדעלס-הויז.

דאמא-מאנטלעז און קאסטיומס.
טייכמאן, ראדאם לובלינער 7.
דערמיט מאך איך פאקאנט די ג.
קליינטלעך, אז די פאקאנטע
פערזאנען פון דאמא-מאנטלעז און קאסטיומס
דאמא-מאנטלעז פון אינזער ליבע זון און פרודער
ביי די פערזאנען פון אינזער ליבע זון און פרודער
טייכמאן, ראדאם לובלינער 7 אין הייז לינקס, פארטער אין פראנט

די בעדייטונג פון דער פראווינץ=פרעסע.

א דערמיטערונגס-וואָרט דעם „רעדאמער-קעלצער לעבען“.

דער זיבעטער גרויסמאכט שטייען אויף דער וואָך זיי טוען א הייליגע און וויכטיגע ארבייט. פערשפרייטענדיג די דערגריי-כונגען פון יודישער קולטור-טאפונג אין די פארווארפענסטע ווינקעלעך. פער-טויזענדיג דעם יודישען ישוב פאר א צעליי אטענטאנטען אויף זייערע זעל-שאפטליכער-עקאנאמישע און קולטורעלע רעכט. אין דעם פרט וואָלט זיך נאך אַפּטמאַלס די הויפטשטעטישע פרעסע געמעגט א ביסעל צו לערנען ביי די פראווינק-חברים. אין דעריבער, זיי געגריסט חבר רעדאקטאָר, פאר דיין מיהפולער, ממש מסירת נפש'דיגע ארבייט. וועלכע איז אויסער גייסטיגע און פיזישע אנשטרענג-גונג, אויך פערבינדען מיט מאטעריעלע דעפיציטען. זייער געגריסט צו דיין קליי-נער, אָבער פאר דיר און אונז אלעמען אזוי טייערער יובל-שמחה.

ש. פ.

שוין זשע די רעזידענץ-פרעסע זי האט בילכערע זאכען און בילכערע שטעדט ("אָנזאָן, ניו-יאָרק, פאריז ירושלים). ווי זיך צו בעשעפטיגען מיט א ראדאס צי מיט א קעלץ. איז ווער ווייט, וואס פאר א פארווארפענע פון גאט אין לייט פערלאזענע לעכער, עס וואלטען געווען די צענדליגער יודישע ישובים, אויף וואס פאר א באראס פון הפקרות. אונטערדריקונג און שיקאנעס זיי וואלטען געווען פערלאזט, ווען נישט די דאזיגע באטיידענע טריבונעס, וואו מען שטייט אויף דער וואך און מען לאזט נישט אראפ פון אויג קיין עולה, קיין אומ-ישרדיגקייט! ק"י פראווינציעלער סאטראפּל וועט זיך אונטער אונז אויג נישט פילען אזוי זיכער אין האַפּערדיק, די אמבאסאדאָרען און קאָנסולען פון

דורך דעם אליין, וואס מען געוויינט צו אלץ ברייטערע און ברייטערע קרייזען זיך נישט צו באגיין אן יודישען געד-רוקטען וואָרט, ווי אן א פיישטיק. איך ווייט נישט ווי אין איכות, אָבער אין פמות האט די ענטוויקלונג פון דער יו-דישער פרעסע דורכגעמאכט פאר די לעצטע יאָהרען א גרויסען און וויכטי-גען עטאפּ. אָבער נישט נאר אויף צו שטילען דעם דורשט נאך סענאציעס און צו בעפרידיגען די נייגעריקייט פון לעזער איז בערופען די דאזיגע לאקאלע יודי-שע פרעסע. זי האט אויך אנאומגע-הויערע געוועלשאפטליכע און עקאנאמישע בעדייטונג. אַרטיגע נויטען, אַרטיגע אָנגעווייטאָנטע פראגען — ווער וועט זיך אלץ דערמיט פארנעמען נישט

דער קאלעגע רעדאקטאָר פון „ראדא-מער קעלצער לעבען“ האט מיר געבע-טען אַנצושרייבען אַנאַרטיקעל צום דריי-יעהריגען ארויסגאנג פון זיין צייטונג. מיט אמת'ער בעפרידיגונג כאפ איך אויף די געלעגעהייט צו בעגריסען די שטילע בעשיידענע ארבייט פון מייע פּען-חברים אין די שטילע בעשיידענע פראווינק-שטעדט. מיך אליין האט דער מזל (אדער שלימזל) געשטעלט, שוין זייט אייניגע יאָהר, אויף אַנעליכער פאָזיציע און איך ווייט פון אייגענער דערפארונג, וואסערע אַנשטרענגונגען און כחות עס פאָדערט די פערשפרייטונג פון יודישען געדורקטען ווארט צווישען די יודישע ברייטע שייכטען, אויף די ערטער. און דעריבער איז דער דאזיגער נו-מער 151 פון אייער סימפאטישער צייטשריפט נישט נאָר אסך-הפל פון אייער ארבייט און קאמף, נאָר אויך א ווייזער פון דעם ענטוויקלונגס-וועג, וועלכען עס האט דורכגעמאכט איין גע-ביט פון דער יודישער קולטור ביי איין אין שטאָדט פאר דער לעצטער צייט. לאָמיר זיך נישט נארען: א רעזידענץ-צייטונג, ביי אלע איהרע מעגליכקייטען און מיטלען, מיט אלע איהרע אופנים פון רעקלאַמע און סענסאציע, איז בשום אופן נישט בפוח אריינצוציען אין איהר קרייז די גרויע מאסען פון די יודישע ישובים, ווי דאָס איז ביכולת א לאקאלע צייטונג.

א פסח=אקציע בעדארה בעצייטענס ארגאניזירט ווערען.

צוליב דעם, וואס די אקציע האט גע-טראָגען א צו-בולטען האַראַקטער פון צדקה און פילאנטראפיע, ס'האָבען זיך דערביי מטפל געווען צופיעל עסקנים און די פראָדוקטען זענען פערטיילט גע-אָרען מיט צו-פיל פרוכט, ווי מעהר לשם רעקלאַמע, מעהר לשם עפענטליכע דעמאָנסטראציע, ווי אַלס ערנסטע נתינה און דעריבער האָבען עס בכבוד'ע נצ-רכים און נויטבצדערפטיגע אויסגעמיטן. א חוק דעם זענען די פראָדוקטען גע-טיילט געוואָרען אין אַזעלכע קליינע קוואַנטומ'ס, אז אַנשטענדיגע, געפאלענע משבחות האָבען, איינגעפינענדיג דאָס פאר א קנאָפּע שטיצע, נישט געהאט דעם מוטה צוגעהן ליידען בזיונות צו-לייב אַ שקארמעציל פון עטליכע כויתים. אָדער צוליב עטליכע קילאָ מצה. דער רעטונגס-קאָמיטעט האט דאָס דערפיהלט אין סאמע ערב פסח און זעהענדיג, אז ער איז געבליבען, נאך דער גאַנצער חלוקה, ביי אַ שפּאַר ביי סעל מצות און פראָדוקטען, האט ער אום חול המועד געלאָזט אויסרופען, אז די וואָס נויטיגען זיך, קאָנען קומען אין פראָדוקטען-געוועלל, וואו זיי וועלען בעקומען אויף דער זעלבער פרייז פער-גרעסערטע פאַרציעס, אָבער דאָס האט אויך וועניג וואָס געהאַפּט, דען אין אלע מצה סקלאָדעס האט מען אין חורב גע-

מאַכט-עקוויסירענדען רעטונגס-קאָמיטעט מוז מען אונטערשטרייכען, אז דער טעמפּא, דער סיסטעם פון דער ארבייט, ווי איך די טאַקטיס פונם דאָמאַלס-צונויפגעשטעלטען אפאָראַט איז גע-שטאַנען כמעט אונטער'ן איינדרוק פון וועניג אויסגערעכענטקייט און דע-אָרגאַניזאַציע. דער בעסטער בעווייז דערצו איז, וואָס די פסח-אקציע איז קודם כל אָנגעהויבען געוואָרען די לעצ-טע צוויי וואָכען פאר פסח און דערצו נאָך אין אַ בהלה'דיגען צושטאַנד, פון וואָס דער רעזולטאַט פון דער ארבייט האט געמוזט זיין, אז דער רעטונגס-קאָ-מיטעט, זייענדיג בדיעבד אַנגאַזשירט אין דער אקציע האט מעהר געשטרעבט די אקציע זאָל זיך וואָס פריהער פער-ענדיגען און א סוף נעמען. די פרא-דוקטען-טראַנזאַקציעס האָבען אריינגע-צויגען אין גרויסע אויסגאבען און נישט האָבענדיג קיין פיעל בעלינים אויף די פסח'דיגע פראָדוקטן האט מ'געוואָלט יאָס גיכער פטור ווערן פונם גאַנצן טאראַראַס, כדי צו זעהן דעם לעצטען סך-הכל. פאר וואָס איז דאָס אייגענטליך אזוי געווען? פאר וואָס האט זיך טאקי גע-פינען וועניג בעלינים אויף די געטיילטע פסח-פראָדוקטען? דער תירוץ איז פשוט און גאַנץ איינפאַך: יעניג בעלינים זענען געווען

מיר האָבען בס"ה צו פסח נישט מעהר און נישט ווינציגער ווי פיער וואָכען. אז מען וויל איז דאָס א גענוגענדע צייט, און אז מען וויל איז דאָס א גאָר קורצע צייט, בעזונדערס ווען עס האט דעלט זיך וועגען רעאליזירען א הילפס-אקציע, פאר די הונדערטער און טוי-זענדטער שטיצע-בעדערפטיגע אויף פסח. פאר אינזער שטאָדט ראדאָס איז דער סכום 4 וואָכען די אמועניגסטע צייט אויף צו אונטערנעמען א גראַנד-יעזע און ברייט-פערצווייגטע אקציע, ווי דאָס איז די פסח'דיגע. די פראַקטיק האט אונז גענוג בעווי-זען און געלערענט, אז ראדאָס איז וועניג געבענשט מיט דער נויטיגער מאָס עמפּינדליכקייט און פערשטענדנדיש פאר געוועלשאפטליכע פעראַנשטאַלטונגען הן אויפ'ן געבייט פון פילאנטראפיע, הן אויף אלע געבייטען פון וואָסער נישט איז כלל-ארבייט, שטענדיג און אומע-טום, ווי נאָר עס ווערט ביי אונז אק-טועל א וועלכער ס'איז ענין און מען טרעט-צו צו רעאלע און פאָזיטיווע מעשים, מוז די ארבייט שטענדיג גע-פיהרט ווערען אונטער'ן צייכען פון האַמס און פלאַנאַזאָגיקייט. נעמען מיר, למשל, זיך בעדענקען וועגען דער פאַר-אָנהאַרדיגער פסח-אקציע פון דעם דא-

דער יודישער מאסען-לעזער — דאָס איז א קינד, פונקט ווי מיט א קינד הויבט מען אָן צו לייענען געאַגראַפיע פון די נאָהענטסטע געגענטשאַנדען — פון דעם קלאַסען-צימער, שול-הויף, היי-מישע שטאָדט און אזוי ווייטער ביז דער גאַנצער גרויסער וועלט — אזוי אויך מיטן לעזער, אַנאַרטיגער פאַר-פאַל קען איהם פעראַינטערעסירען אסך מעהר ווי די גרעסטע געשעהענישען אין וועלט-מאַסשטאַב, וואָס קומט פאַר ערגיץ אויף די ברייטע שליאכטען פון דער הויך-פאַליטיק, פערעגט א דורכש-ניטליכען לעזער: פון וואָס הויבט ער אָן לייענען די צייטונג דאָס רוב וועט אייך ענטפערען: פון די אַרטיגע ניס, פון דער כראָניק. מען האט ווייניג ביז אהער, לויט מיין מיינונג, געלייגט אַכט אויף דעם ווערט פון דער פראַנצויזישער פרעסע אלס געוואלטיגען קולטור-פאקטאָר ווען

דאס איז געזען מיט א סך יאָהרען.
צוריק.
אין דער איינגעגאנגענער פון ראדאשיץ.
אין א ווייט. ווייטן דאָרף האָט געוואוינט
א יוד, וואָס האָט געהאלטען די מילך-
פאכט ביים דאָרטיגען פריץ.
דער יוד איז געווען א אַרימער,
פשוטער, א איינפאכער יוד, אַבער א
גאטספאדערטער אין א גרויסער בעל
מדות טובות. ער איז געווען א מאסל
מיט קליינע קינדער אין האַטש פרנסה
איז געווען ברוח אַיטצוקומען, פונ-
דעסטוועגען האָט ער קיינמאָל חלילה
נישט מתרעם געווען, איז געווען א שמח
בחלקו און מיט אלץ זיך בענגונגען גע-
לאָזט. ער האָט שווער און ביטער גע-
ארייט. יעדען בעגינגען האָט ער אויף
זיינע אקסלען געבראכט צושלעפפן פון
א מהלך ווייט שווערע קאנען מילך פון
פריצים הויף און זיי דערנאָך אריינגע-
טראגען אין שטאָדט, וואוהין ס'איז ווי-
דער געווען צו געהן שעהנע וואַרסטען.
ער האָט דאָס אלץ פערליעב גענומען
און האָט נאָך דערצו מקיים געווען
די מצוה פון צדקה. פון אלע קאנען
מילך, האָט ער יעדען טאָג איין האָן.
די ערשטע, געגעבען מער און עס צו-
טיילט פאר אַרימע קינדער, נישט מקפיד
זייענדיג דערביי, צי דאָס זענען יודישע
קינדער, צי דאָס זענען נישט יודישע
קינדער פון די אַרימע דארפישע איי-
וואָהנער.
דער יודישער פאכער האָט געהוי-

אסתר'ל האט אויף איהרע יונגע אקסלען
אריבערגעפירט דעם די שווערע מאסא, איז
ער אונטערגעפירט און מיט גרויס
הכנסה דיגקייט פון מיט געבט זיי פון
איהר ארבעטסנומען און אויף אייגענע
פלייצעס די קאפן אהיים געפירט און
מירדכי פאכטער אין שטוב אריין.

דער יונגער חרעביץ האט זיך
שטענדיק פערליבט אין אסתר'ל, איז
נאכעמער טעג אונטערגעפירט ביים יודישען
פאכטער און מיט פערפערט געגעבען,
אסתר'ל זאל ווערן זיין כלל, איז גע-
ווארען אין פאלק א גרויסע מהומה:
ס'היינט א חרעביץ זאל נעמען א ארם
יודיש מידעל, ס'איז געווארען א גרוי-
סער רעש, דער אלטער פויך האט זיך
שטארק גענוגעשטעלט און געפראשעט
זיין געליבטען יונגעמען זעהן צו פער-
לייגענען אלס קינד און איהם גענצליך
מעביר נחלה צו זיין, אויך דער פאכטער
האט זיך רחמים געגעבען ביים יונגען
חרעביץ: ס'היינט ליכטיגער זיגמונד,
נאך וואס טויג עס דיר, קענסט דאך
נעמען א פרינצעסין, א פירשטין פון
דיינע גלייכען פאר א כלל, א שטוב-
דע פון מיין אסתר'ל, וואס זאלסטו
מאכען זיין טאטע-מאמע? — האט אָבער
גאָרנישט געהאָלט און דער יונגער
פויך האט זיך נישט געלאָזט איבערדע-
דען טון רק געווען אייגענע פאכטער,
גיין, און גיין, נאך ער מוז אסתר'ל
פאר א גלח נעמען.

אין פאלק האט זיך גענומען, אין
פאכטער'ס הויז איז געווען חושך און
מ'האט זיך גאָרנישט געקענט העלפן.
דער יונגער פויך האט געדורכט דעם
יודישען פאכטער ארויסצוואַרפן פון
דאָרף און מיט געוואָלט נעמען זיין
אסתר'ל.

ס האט אונטערגעפירט פורים. די
זאך איז אריין אין די גרויסע גדולות.
האט זיך דער אַרימער פאכטער מיט
געווען, אַריבערגעלאָפן קיין
ראַדאָשין און געוואָלט זיך אויף
דער ערד פאר די פנים פון אַריק, ווי-
נעדיג מיט ביטערע טרענהערן: היילי-
גער אַדיק, העלפּט! איך בין אין אַ גרוי-
סע פת צרה — און ער האט חליפענ-
דיג דערוועהלט די גאנצע געשיכטע.

ווען דער פאכטער האט זיך געהאט
שוין גוט אבגעשעצט האט זיך
דער וואַרשאַנער אָנגערופען: הויב דאך
אויף, מירדכי, היינט איז פורים,
זאָג דאך נישט, בזכות מירדכי הצדיק
ויעפטו געהאָלטען ווערען, בלייב פיי-
פיר צו סעודת פורים, וויין נישט, היינט
דאָרף מען ליכטיג זיין, דעם האַלבען
זילבערנעם רומעל, וואס ב'האָב ריר אַ
משה'ל געגעבען, האָפּטו?

— יאָ הייליגער צדיק —

— געהאָלט זעט איהם גוט און פערליר
דאָס נישט — און אַוואַרשעדיג איהם
די טרענהערן האט דער ראַדאָשנער
דעם פאכטער געהייסען גיין הערען
מגילה לייזען.

פורים ביינאָכט איז דער פאכטער
געוועזען צווישען גרויסען פולעם חסידים
ביים רבינ'ס טיש, פון אַרומ און אַרומ
איז געווען ליכטיג און פרעגליך, חרות
און חסידישער התלהבות האט אויסגע-
מונסערט יעדן אַיינעם'ס דערשלאָגע-
נעם געמוטה, די שוהר האט נישט גע-
רוהט און מ'האָבען זיך כסדר אַיינגע-
שימט פערשידענע פערשטעלעכע, אן
פערשידענע פאַרבענדיגע קליידער,
טייל מיט מאַסקעס, טייל אַהן מאַסקעס,
און אלע האָבען געוואָלט פרעגליכע
לידער און שירים לכבוד פורים כדי
משמח צו זיין דעם רבי, צווישען אלע
אַריינגעקומענע פערשטעלעכע, האט זיך
פלוצלינג געוויזען איין פערשטעלעכער,
וואס האט גאָרנישט געוואָלט, נאך איז
געשטאָנען שטיל און אַוואַרשע נישט
אויסגעדאָרט, נאך כסדר געקוקט אויפן
ראַדאָשנער און צום פאכטער, דער
פערשטעלעכער האט געהאט די זעלבע
צורת, וואס דער יונגער חרעביץ, איז
געווען פונקטליך אָנגעטון ווי דער
יונגסטער זון פון פאכטער'ס פויך.
איז דער פאכטער שטארק דערשטאָקט
געוואָרען און געוואָלט צולויפן צו
איהם זיך וואַרפן צו זיינע פנים, האט
איהם דער ראַדאָשנער אָנגענומען ביי
דער האַנד און שטיל אויסגעשעטשעט
צו איהם: מירדכי, לויף נישט, רעד
נאָרנישט, נאך שווייג —

איז דער פערשטעלעכער געשטאָנען
גלייך אויסגעצויגען, ווי אַ ליגיס, ווי
וואַרשענדיג אויף אַ בעפעל און דער
ראַדאָשנער האט זיך צו איהם אָנגע-
רופען: טענה נישט, ס'איז נישט דאָ
קיין צייט, היינט איז פורים, און דו
דארמסט נאך אַ פאָ אויסצוהאָלן, אַט
האָסטו שלח מנות-געלד און געה זיי
מצליח. —

דער פערשטעלעכער איז פערשוואַונ-
דען געוואָרען און די חסידים, וואס
זענען אַרומ דעם רבינ'ס טיש געזעסען
האָבען גאָרנישט פערשטאָנען דעם
רעזנעסער'ן און זיי האָבען פשוט
גערעכנט, אַז דער רבי הייסט דעם
פערשטעלעכען געהן ווייטער פערדינגען
געלד.

די סעודה האט זיך פערצויגט גיין
גראַדען טאָג אַריין און ווען די העכער
האָבען אָנגעהויבען קיינען, האט דער
ראַדאָשנער געזעגענט דעם פאכטער
און געהייסען איהם פאָהען לחיים

ולחיים.

... *

אין דער זעלבער נאכט פון פורים
איז ביים פויך געווען אַ גרויסער געל-
דער פויך האט געפראוועט זיין געל-
דענע חתונה און אין זיין פאלק זע-
נען געקומען ס'שטען, גראַדעס
חרעביץ און פריצים איהם צו ווינען
און גרעטליכע, האט מען אַ גאנצע
נאכט געטאָנצט און געשפילט און געל-
אין פאלק האט זיך געוואָנען אין א
יח פון ליכט און אין די שפייגלדיגע
בונטען זילבער און געלד, וואס האט
שטימירט פון די שווערסטע צירונגען.
אין וואס די רייכע און פירשטליכע
געטט זענען געווען איינגעהילט.

אין מיטען דערנאכט איז פלוצלנג
צוגעפאָהרען צום פאלק אַ גרויסער-
קער קאָנצערט, פון וואָנען ס'איז אַוואַר-
היך-געוויסער שלאַנקער יונגער פוישט
און מיט זיין אַריינקומען אויפן הער-
ליכען זאָל פון געל זענען אלע געס-
אַיבעראַשט געוואָרען און די סענץ
מיט די מוזיק איז פערשטימט געוואָ-
רען, דער גיי-אריינגעקומענער פויך
האט געהאט דאָס זעלבע געשטעלע
וואס דער יונגער חרעביץ און ער איז
געווען געקלייבט מינקליך אזוי ווי
ער, אַריינקומענדיג איז ער אַוואַרשע-
פאלען איהם אַלעסן חרעביץ און די
חרעביגע און אַוואַרשענדיגע: וואס
ס'האט דאָ אַט יענער יונגער הער, וואס
זעט אויפן הייז אַז ער איז דאך נישט
איינער וואָ! איינער ליכטיגער זון דאָס
בין איך, איך בין אין רוים, זוכט מיך
אויף און איהר וועט זיך דערווייטען
די גאנצע געהיימניש — אויסצוגעדיג
די ווערטער איז דאָס געשטעלע בליק-
שנעל פערשווינדען געוואָרען, ס'איז
היכף געוואָרען אַ גרויסע זאָלע דער
זעל אַז שוין נישט פאַרגעקומען, די
אלטע חרעביגע האט גע'חלש'ט, דעם
יונגען פויך, האט מען באַלד פער-
האַלטען און תכף ופיר זענען אַרומ-
געשיקט געוואָרען טעלעגראַמעס און
שטופעטען קיין איטאליען, מ'זאל אויפ-
זוכען דעם ריכטיגען זון און אָנגע-
בענדיג פערשידענע געזיכט פאסיגנים
געבעטען גענען גרויסע בעליגונג איהם
מאָמענטאַל אַהיימזושיקען.

ווען דער פאכטער איז געקומען פון
ראַדאָשין צו זיך אין דאָרף אַריין, איז
שוין געווען שפעט אויפ'ן טאָג און
מ'האָט דאָרף האט שוין געקאָכט
פון דער וואָנענערשטער געשיכטע.
דער פאכטער האט אָנגעהויבען פער-
שטען דער רבינ'ס הייליגע דיד, אַז
אַבער געהאָט אן זיך אַזע כח, אַז ער
האט געשוויגען און געוואָרט צוועהן,
וואס ווייטער וועט געשעהן, ווייל דער

ראַדאָשנער האט איהם געהייסען צוהיין.

נען און פון גאָרנישט דערוועהלט.
ס'האט נישט געוויסער קיין נאָכע-
מער טעג און אין פאלק איז גע-
ברענגט געוואָרען דער ריכטיגער זון
פון פויך, אַז אַוואַרשענער, אַז אַזע-
שליפענער, טערוואַקסען, אויסגעפליכט
אין האט דערוועהלט, אַז דער וואס
האט זיך פערפאָלט אלס זון פון פויך,
איז ווייט אַז אַוואַרשענער-הער און
אַזוי ווי ער איז איינגעגען מהלך צו
איהם, און ער איז פון אַוואַרשענער,
האט ער ביי איהם אויסגעפירט אלע
דעקומענטען און אַוואַרשענער-בעהיימען
און שוין אַלעמער צייט איז, ווי ער,
דער ריכטיגער זון, בלענקעט אַז ער
אויף די געסען און רוים און לייזט
נויט, ווייל דעם געלד וואס דער פויך
האט איהם געשיקט, האט יענער מיט'ן
כח פון די אויסגעפירטע דעקומענטען
אַבגענומען, דער ריכטיגער זון, האט
ווייטער דערוועהלט, אַז ער דאָס זיך
נשט געקענט צוגעשטעלען אויף
הוצאות און ווען נישט דער יענער
נס, וואָלט ער פון דער הער אונטעקומען,
מ'האט געשטעלט ביינע יונגע
חרעביץ פנים אל פנים — און
אַלע — ביינע זענען צו זיך געהלך
ווי צוויי טראַפּען וואָסער, יעדער
שרייט, אַז דער איז דער ריכטיגער
זון און ס'איז שוין צורעגעווען,
פלוצים רייכט אַרעב פון זיין האַרץ
דער אַרם געקליידעטער, אַבער ריכטי-
גער חרעביץ, דעם האַלבען זילבער-
נעם רומעל, וואס דער יודישער פאכ-
טער האט איהם געצורענט אַ כח ה
פון ראַדאָשנער צדיק און געגעבן
איהם אַז ער רער גענויטערט פון זעלען
פויך אין יח-העביץ פאר זיין אַידיק-
סאהערן קיין, אַהעליען, ס'האט תכף
געשיקט נאך דעם יודישען פאכטער,
און מ'האט צוגעמאכטען ביינע העל-
טען פונ'ם צוטיילטען זילבערנעם, ווי-
זעל, פון וועלכען אַיין העלעט האט
געהאט דער פאכטער, און דאָס איז
געווען דער בעווייז, אַז דער אַוואַרשע-
פערער חרעביץ איז דער ריכטיגער
זון, מ'האט באַלד אַרעגענעוואָנען די
רייכע און חסדליכע קליידער פון דעם
פאלען חרעביץ, אין מ'האט זיי
אָנגעטוהן דעם אַוואַרשענער, און די
אַרימע צעריפענע קליידער פון ריכ-
טיגען חרעביץ האט מען אָנגעטוהן
דעם, וואס האט אויסגעפירט די דאָ-
קומענטען און מ'האט איהם משלח
געווען פון פאלק און אַוואַרשענער-
מען פון דאָרף

אין פאלק איז געוואָרען אַ שטח
א גדולה, אַבער נאך מעהר האט

„מחצית השקל“ או „משלוח מנות“.

(ספעציעל צום „ראדאמער-קעלצער לעבען“.)

השקל-אבצאהל איז געווען פון א' ביז ט"ז באדר און אונזער גלות-געשיכטע האט אין דעם טערמין אריינגערוקט א צווייטען געלד-גאב — דעם „משלוח מנות“ דעם פארט — עס טאר אבער פורים — דער נויטיגער נס פון גלות. א נארישער קייסער מיט א קלוג-גען בעל-יואק — א שונא-ישראל. און עס האלט אט-אט ביים חורבן פון יודענטום אין פרס ומדי. געשעהט דער נס: א סת"ר קויפט אויס איהרע ברידער מיט זיך... ווערט דער טאג בעשטימט פאר א טאג פון הוליען און פרעהליך זיין. עס איז א כרייד — דער יודישער ישוב איז ניצול געווארען, מען דארף אבער פעררליען דעם וועהטאג, ווען מען דערמאנט זיך דעם פרייז. פורים קען מען פרעהליך זיין, ווען מען שי-כורט זיך אן „עד דלא ידע“... אין דעם דאזיגען טאג איז דער „מחצית השקל“ ווי א טרייסט און א

אונזער בית לאומי דארף געלד פאר „בדק-הבית“ האבען, די טויזענדער און צעהנדליגער טויזענדער ברידער און קינדער אינזערע בענגען זיך אלס קרבן תמיד... געדענקט זשע אן זייער שטייער, דעם מחצית השקל!

אין משך פון אונזער לאנגער גלות-געשיכטע האבען זיי זיך צונויפגעטרא-סען אין איין טאג — פורים. דער „מחצית השקל“ איז געווען דער שטי-ער פון כלל פאר צרכים פון כלל. פון דעם געלד איז דורכגע-פיהרט געווארען דער „בדק-הבית“ און אפגעהיט געווארען דער „קרבן-תמיד“. האבען איהם דעריבער אלע געצאהלט גלייך — נישט דער רייכער מעהר און דער ארימאן — נישט וועניגער. און דער שטייער איז געווען איינער פון די הארבסטע, ווער ס'האט נישט געהאט אין בעשטימטען טערמין צו בעצאהלען האט מען ביי איהם גענומען א משכון. ווארום אויב יעדער פרט זאל זיך נישט אנשטרענגען, ווער זשע וועט דעם „בדק“ פון כלל ישען בית היטען און ווי אוויזשע וועט דעם קרבן פון גאנצער צבור געבראכט ווערען? שפעטער, אין די צייטען פון דער

נשיאות אין ארץ-ישראל איז שוין ארץ-ישראל גופא און איהר גייסטיגער צע-טער געווארען דאס בעדערפניש פון כלל. פלעגען ארויסגעשיקט ווערען „שלוח-ציון“ קיין בבל און אין אנ-דערע לענדער, איינצומאנען דער „מחצית השקל“.

און ווען די „נשיאות“ איז בטל גע-ווארען (ביי יאהר נאכ'ן חורבן) האט דער געזונטער אינסטיקט פון פאלק נישט געלאזט מבטל מאכען דעם ארץ-ישראל שטייער — די פרנסי-הקהלות פלעגען איינמאנען דעם „מחצית השקל“ פאר ארץ-ישראל.

פון גלות-בבל און ווייטער הויפט אן דער „מחצית השקל“ צו ווירקען סינ-באליש. — ווי זער שטייער פון די פרעמד-אונטערטעניגע יודישע בידגער פאר זייער נישט-עקוויסירענדע, חרוב'ער מליכה.

דער היסטארישער טערמין פון מחצית-שקל איז געווען א גאטספארכטי-גער אפילו אין זיין גרויסער ארימקייט — א בעל-צדקה געוועהן און פערשטאנען דעם רוח הקודש פון צדיק אין ראדא-שיק. און לאנג, לאנג האט דער פאכ-טער געהאלטען דעם גרויסען נס בסוד סודות, נאך ערשט נאך דער פטירה פון ראדאשיצער צדיק, ווערט דער נס דערצעהלט, צווישען זיינע קינדער און אייניקלעך.

צום יודישען טראדיציאנעלן חייב אדם לבסומי בפוריא!

איז אונזער ביער-לאגער פערזעהען מיט די בעסטע ביערען, פון די גרעסטע אין פוילען דורך אונז פערטרעטענדע ברויערייען.

ווי פאלגענדע:

פעראייניגטע ווארשאווער ברויערייען א.מ. האבערבוש עט שולע אקציאן געזעלשאפט אין ווארשא

פירשטליכע ברויערייען אין טיחי

ביער ברויעריי אין לאדז אקציאן געזעלשאפט ס. אןשטאדט וואס מיר עמפעלען דעם ווי פובליקום

מיט אכטונג ל.מ. זיסערמאן, י. שטערנפילדעל

ראדא, קילינסקי 8 לובלינער גורקעס, (פריהער וואלע 61)

די נייעסטע און שעהנסטע „טאפעטעז“ בעדייטענד פיליג, פערקויפט ש. שטיינמאן ראדא, לובלינער № 21 ביטע זיך צו ערקוידיגען!

CZOPKI HEMOROIDALNE

Suppositoria hemorrhoidalia

AP. KOWALSKI

WARSZAWA

פאטאקאלי.

על צד היותר טוב אונטער אונזער אויפ-זיכט און די פוטער מעגען עסען אפילו היראים והחרדים און נוי בענוצען אי צו פלייש אי צו מילכיגע מאכלים אהנע שום נאכדענקונג. אויף יעדען פאקעט בעפיג-דעט זיך א שטעמפעל פטר לפסח בהשגחת הרב והבד"ץ דבענדין.

זבעה"ח אור ה' תשא תרפ"ז בענדין.

חנוך צבי הכהן לעווין אב"ד דפה ירושלים דומ"צ

דן יצחק דומ"צ

חנוך דוד סג"ל דומ"צ

יצחק אייזיק דומ"צ

Potokol

הפחית לעווין בענדין והנחיל

מיר בעשיינען היערמיט אן די גע-ברייטער פאטאקא אונטער די פירמא „י.ד. פאטאקא לעהנע“ אין מאלאבאנדז נעבען בענדין, אז די קאקוסטער פון קאקוסניסע וואס ווערט אויסגעארשייט אין זייער פאבריק אין מא-לאבאנדז מיט דעם נאמען „פאטאקאלי“ ווערט געמאכט בהכשר גמור על חג הפסח

וואס הערטי זיך איז ראדאם.

דער יאראסלאווער רב, הרב שטיינבערג זאל בקרוב קומען קיין ראדאם.

ווי מיר הערען זאל דער יאראסלאווער רב, הרב שטיינבערג קומען קיין ראדאם, און אז שבת הגדול זאל ער אפשר האלטען א דרשה אין שוהל. די ידיעה איז אלעמאלס נישט גענוג קאנטראלירט און מיר גיבען עס איבער אויפ'ן סמך.

פון די קלאנגען, וואס קורסירען אין שטאדט, מען גיעט אפילו איבער, אז פאריגע וואך איז הרב שטיינבערג געווען אין ווארשא, וואו ער האט גלייכ-צייטיג געהאט א לענגערען געשפרעך מיט עטליכע קהלה-פארשטעהער.

יעהרליכע אלגעמיינע פערזענלעכע פארשטאנדען אין דער ספולדזשעלינא באנק אויף פלאץ 3-טער מאי.

היינטיגען זונטאג דעם 13-טען מערץ ה. י. איז אין לאקאל פון דער יודישער קאאפעראטיווער באנק פאר האנדעל און מלאכה אויף פלאץ 3-טער מאי, פארגע-קומען די יעהרליכע אלגעמיינע פער-זאמלונג פון די רעפרעזענטאנטען פון דער זעלבער באנק. דער טאג אר-דנונג האט ענטהאלטען א גאנצע רייה פונקטען, פון וועלכע יעדער איינער איז אויספיהרליך רעפערירט און בעהאנדעלט געווארן. ווען דער פארגעשטעלטער טע-טיגקייטס-בעריכט פון פארגאנגענעם יאהר 1926 ווערט בעשטעטיגט, טרעט מען צו צום פונקט מכה פונדערט-היי-לען דעם ריוח פון זעלבען יאהר, נאך דעם ווי ס'ווערט מיט ציפערען בעוויזען, אז דער ריוח בעטרעכט 1899 זאלטעס מיט 60 גראשען, ענשטעהט א דיסקוסיע וואס מ'זאל טוהן מיט דעם געלד. ה' מרדכי פישמאן גיעט א פארשלאג, אז פון דעם געלד זאל מען אראפגעבען 10% פאר'ן קרן היסוד. ה' פישמאן שטיצט זיין פארשלאג מיט דעם מאטיוו, וואס די באנק האט ערווארפען דעם ריוח פון איהרע מיטגלידער, וועלכע רעקרוטירען זיך פון א גרויסען טהייל פון דער אונפערמעגליכער מיטעל-שטאנד-קלאס, און היות ווי די קרן-היסוד-אינסטיטוציע האט דער צוועק צו שטיצען די אונפערמעגליכע און רואינירטע שייכטען פון דער יודישער בעפעלקערונג אין ארץ-ישראל, וואס האבען געליטען פון יעצטיגען קריזיס, צווישען וועלכע עס געפונען זיך פיל ראדאמער פאמיליעס — זאל אלעז די 10% פון ריוח געגעבען ווערען פאר'ן קרן היסוד.

ה' שמואל צוקער איז געגען דעם, לויט זיין מיינונג וועלען די 10% נישט סטייען אויף קיין טשוואק אפילו אריי-

צושלאגען אין א"י. ה' ברילאנט פער-לאנגט, אז אויסער די 10% פאר'ן קרן-היסוד, זאל אויך אראפגעגעבען ווערען 10% פאר ארטיגע פילאנטראפישע אינ-סטיטוציעס, ווי פאר'ן בית-יתומים, עזרה א. אנד.

געגען ביידע פארשלאגען זאגט זיך ארויס ה' דיאמענט, וועלכער ער-קלערט אין נאמען פון ראט, אז דער גאנצער ריוח דארף געהן אויפ'ן פאנד. אויפצובויען א אייגענעם בנין פאר דער באנק. דער פאנד, זאגט ה' דיאמענט, בעטרעפט פון די פריהערדיגע יאהרען בערך 9687 זל. מיט 28 גר.. ביי דער אפשיימונג געהט דורך ה' דיאמענטס פארשלאג מיט א מעהרהייט שטימען. ס'ווערט אויך אנגענומען דער בוד-זשעט אויפ'ן יאהר 1927. ביי דעם פונקט וועגען העכערען דעם מיט-גלייטס-פאי ביז 50 זאלטעס, ווערען אריינגעטראגען עטליכע פארשלאגען. ה' שמואל ראזענבערג איז געגען וועל-כע ס'איז העכערונג, נאך דער פאי זאל בלייבען ווי ביז אהער. ה' פעלדמאן איז דערפאר, אז דער פאי זאל געהעכערט ווערען ביז 40 זל. ה' אלי' טענענבוים איז מסכים צו הויבען דעם פאי אויף גאנצע 50 זאלטעס. נאך לענגערע דע-באטען ווערט אנגענומען צי העכערען דעם פאי אויף 50 זאלטעס.

פרייע פארשלאגען.
בשעת ס'ווערען בעטראכט די פרייע פארשלאגען, טראגט אריין ה' משה פעלדמאן א פארשלאג, אז א פעטענט, וואס גיעט זיך איין אויף אנהלוואה, למשל אויף 600 זאלטעס, און אבצאה-לענדיג פון זיי 3 צי 4 הונדערט זל. זאל ער האבען די מעגליכקייטען זיך איינצוגעבען אויף א פרישע הלוואה, נישט קוקענדיג דערויף, וואס ער ברויך נאך אין באנק אבצאהלען א געוויסע סומע פון דער פריהערדיגע הלוואה. דער פארשלאג ווערט אפגעווארפען. דער רעזידענט ה' מיכעלזאן פון

ווארשא, וועלכער איז אנוועזענד געווען אויף דער פערזאמלונג, ערקלערט, אז די צענטראלע אין ווארשא בעמיהט זיך צו בעקומען גרעסערע קרעדיטען פון פ. ק. א. און אזוי ווי די ראדאמער כפול-דזשעלינא שטעהט אויף איינעם פון די אנגעזעהנסטע ערטער צווישען די ספול-דזשעלינעס אין פוילען, האט אלעז די באנק ביי די ערשטע מעגליכקייטען שאנסען צו געניסען פון א גרעסערען קרעדיט.

דער רעזולטאט פון די וואהלען איז געווען, אז די אויסגעלאזטע ווענען אויף ווייטער אויסגעוועהלט געווארען און געבליבען ביי זייערע פריהערדיגע מאנדאטען.

מ'האט ראדאם מוכה געווען מיט א נייעם שוחט.

ווי מען גיעט אונז איבער, זאל די גמינע האבען אויפגענומען א נייעם שוחט, אזש פון זאקילקיוו. אויב דאס זאל פאקטיש אמת זיין, שטעלט זיך א פראגע, צי איז אין ראדאם שוין נישט געווען קיין בני עיר, וואס זענען ראוי אויפ'ן דאזיגען פאסטען און וועמען עס קומט על פי דין ועל פי יושר דער דאזיגער ירושה-אמט, אז די גמינע האט געברויכט אראפברענגען א נייעם שוחט אזש פון זאקילקיוו?

אפנים אז די גמינע האלט שטארק פונ'ם שפרוכווערטיג: — גייען בענדזיע גארשי, אפי אינשי... — נאך צו דער-פון האלט אויך די גאנצע שטאדט איז טאקי א גרויסע פראגע...

פון דער אלגעמיינער פערזאמ-לונג פון דער קאאפעראטיווער האנדווערקער-באנק.

שבת-צו-נאכטס, דעם 12-טען דעם חדש, איז אין לאקאל פון האנד-קאלב פארגעקומען די יעהרליכע אלגעמיינע פערזאמלונג פון די קאאפ. האנד-באנק.

דעם בעריכט און בילאנס האט גע-לעזען דער דיר. ה' מ. פרענקעל, אן-ווייזענדיג די גרויסע ענטוויקלונג פון דער באנק און בעדייטענדען רוח פארן פארגאנגענעם יאהר א ערך פון 3760 זל. דער בעריכט איז איינשטימיג אן-גענומען געווארען.

דער דירעקטאר לייגט אויך פאר פון דעם ריוח צו געבען די בעאמטע א גראטיפיקאציע 1.500 זאלטעס און 200

זאלטעס אויף וואוילטעטיגע צוועקען. נאך א מיינונגס-אויסוואש ווערט בע-שלאסען צו געבען די גראטיפיקאציע. דער פארשלאג פון ה' י. וויינגארט מיט דער אויסבעסערונג פון ה' מ. פעלדמאן, אז 100 זאלטעס ווערט געגעבען אויף דער ביבליאטעק פון האנד-קאלב אין 100 גילדען אויף די אונזענד-קירסען פאר לערן-יונגלעך. — ווערט איינשטי-מיג אנגענומען.

די רעשט פון ריוח ווערט בעשלא-סען איבערצוגעבען אויפ'ן רעזערוו-קאפיטאל.

עס ווערט אויך אנגענומען דער בו-דזשעט אויפ'ן לויפענדען יאהר. נאך א אויפקלערונג פון ה' דירעק-טאר, פרענקעל, ווערט בעשלאסען צו העכערען דעם פאי ביז 40 גילדען.

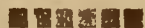
נאך א מיינונגס-אויסוואש, אין וועל-כער עס האבען אנטייל גענומען די ה"ה: מ. רובינשטיין, מ. ראזענבוים, מ. פעלדמאן און ש. איידעלבוים, ווע-רען פארגעלעזען 3 קאנדידאטען-ליס-טעס. ביי דער אפשיימונג ווערט די ליסטע נומער 1 איינשטימיג אנגענו-מען.

אויסגעוועהלט זענען געווארען אין די פערזאמלונג די הי"ה: ד"ר צונג, דיר. מ. פרענקעל, מ. פעלדמאן, ש. פישמאן, ש. איידעלבוים און ג. לעווין. אלס קאנדידאטען: מ. פישמאן, ש. ראזענבערג און י. וויינגארט.

אין ראט: פארז. א. טענענבוים, נ. בליכער, ח. קארמאן, י. בלומאן, ל. ברילאנט, ש. בערקאוויטש, מ. ראזענ-בוים, א. הקד, מ. רובינשטיין, י. י. מאגנישעווסקי, מ. קאטלער, קאסאן, פ. גאלדפארב, ח. זאלצמאן און א. אורין. נאך דער אויסוואהל איז די פער-זאמלונג געשלאסען געווארען.

גרייט אייך אויף דעם בילד אי-בער אלע פילם-בילדער — "בן חור"

קירצליך וועט אויפ'ן קינא-לייווענט פון "אדעאן" געוויזען ווערען א בילד, וואס האט נישט זיין גלייכען אין דער ביז-איצטיגער פילם-פראדוקציע. דאס בילד הייסט "בן חור". די טעכניק, די אויסשטאטונג און די אקציע שטייגען איבער די מעגליכע פאנטאזיע. דאס בילד איז געבויט אויף א דיסטארישען סיוועט פון דער יודישער געשיכטע און ווערט געלויבט אלס דאס גרעסטע ווינדער פון דער קינא-טעכניק.

על-הירטשאפטליכע לאגע. פיל אויפ-
מערקזאמקייט האט ער געשאנקען דאס
שטייער-סיסטעם, אויפצוהעלדן, אז די
פיהרער פון די שטייער-אמטען בע-
דארפען זיך רעכנען מיטן פאקטישען
עקאנאמישען מצב פון די צאָהלער
און איינמאָהנען ביי זיי די שטייערען
לויט זייערע מעגליכקייטען.

דער רעפערענט פון דעפוטאט וויש-
ליצקי איז פון אלע אנוועזענדע אויס-
געהערט געווארען מיטן גרעסטען אינ-
טערעס. א שאָד וואָס ס'איז נישט גע-
קומען דאָס גאנצע יודישע סוחר'טום
אין ראדאָם.

בעגריסט האָבען דעם ווישליצקי די
ה"ה: נתן זיגמאָן, ברילאָנט און דער
פרעזעס פון פוילישען סוחרים-פעראיי-
ן ה' ווערזשביצקי, דער לעצטער איז
געווען זעהר בעגייסטערט פון ה' וויש-
ליצקי'ס רעדע און האָט פערענדיגט זיין
בעגריסונג מיט די ווערטער: "זאָל לע-
בען דעפוטאט ווישליצקי!"

דעם זעלבען טאָג, מיטוואָך, האָט
דעם ווישליצקי צוזאמען מיטן פרע-
זעס פון סוחרים-פעראיי-ן ה' נתן זיג-
מאָן, און די ה"ה ברילאָנט און ה' ביי-
רענבוים אינטערוויערט אין "ווידזיאָל-
סקארבאָווי" וועגען פערשידענע שטייער-
ענינים.

פערשארפטער קאנפליקט צווישען קצבים-פעראיי-ן מיט דער גמיע.

שוין באלד צוויי וואָכען ווי דער
שוחס שמריהו בערמאן ווערט נישט צו-
געלאָזט צו שעכטען אין שעכט-הויז. די
סיבה דערפון איז וואָס די קצבים זע-
נען חושד דעם שוחס אין פערשאר-
פען די בעציהונגען צווישען דער גמ-
יע מיט די קצבים, ווי אויך דאָס, אז
ער קעמפט געגען די אינטערעסען פון
די קצבים.

ווי מיר הערן זאָל דער קצבים-פעראיי-ן
האָבען ארויסגעשטעלט א רייע פא-
דערונגען, וועלכע האָבען דעם ציעל
צו וועלן פעררייען זיך פון געוויסע התחיי-
בות'ען לגבי דער גמיע. צוליב דעם
וואָס ביידע צדדים האלטען זיך פעסט
ביי זייערע בעשלוסען, ווערט דער
סכסוך פערשטארקט, און עס איז דע-
ריבער נישט בעוואוסט מיט וואָס דער
גאנצער ענין וועט זיך פערענדיגען.

די רעגיסטראציע אין "עזרה".

שוין א גאנצע וואָך ווי די הילפס-
געזעלשאפט "עזרה" פיהרט דורך א
רעגיסטראציע פון די וואָס נויטיגען
זיך אין שטיצע אויף פסח.

■■■■■

דעם סטודענט סמירנס מיט 5 זל. אין
רופט ארויס: טאָנקע גאָלדבערג, פרי-
לאַנדאו (לוב. 9), פרי-לאַנדאו וויספוס,
פרי-לאַנדאו וויקעלסקא. אחרן גאָלד-
בערג ענטפ. מיט 5 זל. און רופט
ארויס: יוסף פריד און א. ביימועצער.
מיכאל טאובע ענטפ. דעם ה' האמער-
שטיין מיט 5 זל. אין רופט ארויס:
לעאָן לעווין, חיים גוטמאן. "השומר-
הצעיר" ראדאָם צאָהל'ט איין 5 זל.

אין רופט ארויס: ציוניסטישע אָרגאני-
זאציע ראדאָם, ביבליאטעק ביי דער צ.
א. ראדאָם, סטודענטען-פעראיי-ן ראדאָם,
ווישומר-הצעיר'ן קעלץ, טשענסטאָקאו,
וואָלאָוועק און ראדווין. ציוניסטישע
אָרגאניזאציע אין ראדאָם ענטפ. דעם
השומר-הצעיר'ן מיט 10 זל. און רופט
ארויס: "מזרחי", סוחרים - פעראיי-ן,
צעירי מזרחי" ראדאָם, האנדווערקער-
פעראיי-ן.

ציון. אָרגאניזאציע.

דער רעפערענט א. ד. ט. די לעה-
רע פון ארץ-ישראל'ן פון ה' סאָלבע
וואָס איז בעשטימט געווען אויף פא-
ריגען פרייטאָג צו-נאכטס, איז צוליב
טעכנישע סבות נישט צושטאנד געקו-
מען און קומט פאָר היינטיגען פרייטאָג-
צו-נאכטס אין לאָקאל פון דער ציון.
אָרגאניזאציע.

רעפערענט פון דעפוטאט ווישליצקי אין ראדאָם.

היינטיגען מיטוואָך, אונזער, האָט דע-
פוטאט ווישליצקי געהאלטען אין טעא-
טער "ראָזמאָנטאָשטיש" א רעפערענט
געוויינלעך די עקאנאמישע פערעהעלטנישן
אין לאַנד. אין זיין צוויי טעה'דיגען
רעפערענט האָט זיך דעם ווישליצקי
אָבערשטעלט אויף וויכטיגע פינאנץ-
פראָגען אין שטייער-אָנגעלעגענהייטען.
דער רעפערענט איז געווען זאָליר-
לאָגיש, און מיט סטאטיסטיק און ציפערן
אילוסטרירט. דעם ווישליצקי האט אויס-
גערעכענט, אז 9 פראָג. פון דער גאנ-
צער בעפעלקערונג אין לאַנד בילדען
דעם סוחרים-שטאנד, אויף וועמען דער
שטייער - לאַסט פאלט צומיינסט א-
רויף.

אויסן רעפערענט זענען אנוועזענד
נעמען דער שטאָדט-פרעזידענט, פאָרש-
טעהער פון "הוויזאָל" סקארבאָווי און
פאָרשטעהער פון פוילישען סוחרים-
פעראיי-ן. דעם ווישליצקי האט זיין
רעפערענט געהאלטען אין פויליש אין
פאר אלע אנוועזענדע ארובערשטען די
עקאנאמישע סיטואציע אין די פינאנץ-
ענינים.

זיכטס-לאָז אָהן שום פערספעקטיוו אפילו
אין דער צוקונפט.

ס'איז דעריבער צו האָפען, אז אַט
דער גראַדירער אידעאלער צוועק,
צוליב וועלכען דער באל איז אייגענט-
ליך פעראנשטאלט געוואָרען, וועט
שטארק מיטהעלפען, אז דער מא-
טעריעלער ערפאלג פון מאַסקען-באל.
זאָל זיין א קאָלאַסאלער און א העכסט
צופרידענשטעלענדער.

א טעות אין נאָמען.

בעת א קאָנפערענץ אין מאַגיסטראַט
האָט דער יודישער ראטמאן אדוו. ה'
מוליער אָנגעגרייפט דעם אינזש. ביי
דער געזעל. "אולען" - ה' קאָוואַלס-
קי, בעשולדיגט די איהם, אז ער בע-
געהט זיך שלעכט מיט די יודישע אר-
בייטער. צום ה' מוליער האָט זיך דע-
ריבער געווענדעט א דעלעגאציע פון
יודישע ארבייטער, וואָס זענען בעשעם-
טיגט ביי "אולען" מיט אַנאָפראַנע
פאר וואָס ער פאלט אויס אָנגעגרייפטען
דעם אינזש. קאָוואַלסקי, בשעת אין דער
אמת'ן איז זיין בעציהונג צו די יודישע
ארבייטער גאָר א גוטע. אָהן אָנטער-
שיר ווי צו נישט-יודישע. ה' מוליער
האָט דער דעלעגאציע געענטפערט, אז
ער האָט געמאכט א טעות אין נאָמען
און אז ער האָט אייגענטליך געמיינט
דעם אינזש. מאַליק. און ע"ז טעות גע-
זאָגט קאָוואַלסקי. לויט די ערקלערונג
פון ה' מוליער האָט ער באלד דעם
טעות טעלעפאניש צו דער פירמע "א-
לען", אויסגעבעסערט. א חוץ דעם
האָט ה' מוליער פערזיכערט דער דע-
לעגאציע דעם טעות אויסצוגלייכען
ביים שטאָדט-פרעזידענט.

גאולת-הארץ - קייט.

אָרגאניזירט דורך דער יודישער פרעסע
אונטערן פראטעקטאָראַט פון דעם
יצחק גרינבוים.

יונה קירשענבוים ענטפ. דעם ה'
ראָטענברג מיט 15 זל. און רופט ארויס:
ד"ר פרייך, מענדיל צמח. ד"ר קעלער-
וואָרם ענטפ. מיט 10 זל. דירעקטאָר
פרענקעל פ. ענטפ. מיט 5 זל. יוסף
אקערמאן ענטפ. מיט 5 זל. און רופט
ארויס: יעקב הירש, יצחק סאָלבע,
זלמן ליטוואק. פישעל קירשענבוים
ענטפ. זיניויל שפייזמאן מיט 5 זל.
און רופט ארויס: חיים קירשענבוים.
ג. מילשטיין ענטפ. מיט 5 זל. אין
רופט ארויס יחזקאל זיסקינד. יונתן
רובינשטיין ענטפ. דעם ד"ר שלאסער-
מאן מיט 5 זל. נתן רובינשטיין ענטפ.

די יתומים וואָך אין ראדאָם

די פערזאָנלעכע פון "בית יתומים"
בעט אינו מיטצייטלעך, אז די יתומים-
וואָך, וואָס האָט זיך געזאָלט אָנהויבען
היינטיגע וואָך, איז אָנגעלעגט געוואָרען
אויף דער קימענדיגער וואָך, די אורזאָך
דערפון איז, וואָס פיל פון די וואָס
האָבען צוגעזאָגט זייער מיטהילף אין
דער אקציע, זענען אָנגאזשירט אין
מאסען-באל לטובת דעם "קאָמיטעט
פאר אָנווערמעגליכע שילער" ביי
"פשיאטשול" וועדווי" און זיי זענען
דעריבער נישט אומשטאנד אָנצופיהרען
צו דער זעלבער צייט מיט צוויי אקצ-
יעס.

די יתומים-וואָך הויבט זיך דעריבער
אָן אין ראדאָם די קימענדיגע וואָך,
די גאנצע יודישע בעפעלקערונג אין
ראדאָם וועט געוויס ארויסווייזען
איהר ווארימסטע אינטערעסציונג
און זיך בעטייליגען אין דער אקציע
פון יתומים-פערזאָרגונג.

רעפונג'ס-רינג פאר דער "יתומים- וואָך" אין ראדאָם.

דירעקטאָר ה' דוד פרענקעל ענט-
פערט אויפן רוף פון רעדאקטאָר ה'
מ. העדן מיט 5 זאָטעס לטובת דער
יתומים-וואָך אין ראדאָם.

דער מאַסקען באל אום שושן פורים.

שבת-צונאכט, שושן פורים, קומט פאָר
אין טעאָטער "ראָזמאָנטאָשטיש" א
מאָסקען - באל. איינגעארדענט דורכן
ערשט נישט לאנג-געשאפענעם קאָמי-
טעטע ביי "פשיאטשול" וועדווי", צו
שטיצען די אָנווערמעגליכע שילער פון
די זעלבע גימנאזיעס.

דער באל האָט איבעראַל אין אלע
קרייזען ארויסגערופען גרויס פעראיי-
טערעסירונג. ווייל א חוץ די רייכע
אטראַקציעס, וואָס ווערען פאָרבעדייט
און א חוץ די פראמיגענטע און אָנגע-
זעהענע נעמען פון די וואָס פיהרען-
אָן מיטן באל, רעדט גאָר בעזונדערס
פאר זיך דער צוועק גופא פון באל.
וועלכער האָט א קאָלאַסאלע בעדייטונג
דערמיט, וואָס די הבנסה געהט פאר
דער נישט-פערמעגליכע יודישע שול-
יוגענד, אום צו קאָנען פאָרזעצען
דעם שטודיום אין די גימנאזיעס, אז אַט
די שילער זאָלען נישט ברייכען צו-
ליב דעם נישט קאָנען בעצאָהלען
דעם שכר-למוד איבעררייסען די לעהרע
אין נאָך פיל יאָרען פון שווערע מיה
און ארבייט נישט בלייבען גענצליך אויס-

קעלצער איינפירונג.

אנאפערנער פרייף צו די ציונים
און מזרחים אין קעלץ.

דעם קרן-קימת-קאמיטעט אין אינזער
שטאדט, וועלכען ס'קומט איצט אויס
צו אריינשטעלן, צוליב די אלגעמיינע הער-
שענדע ארץ-ישראל-אפאטיע, ביי זעהר
שווערע בעדינגונגען און וועמענס הכי-
נסות ס'ווערען אדאנק דעם בעדייטענד
קלענער, איינזעהענדיג, אז די הויפט-
סיבה פון די פערקלענערטע הכנסות פון
ק. ק. 9. ואיז נאך צוליב דעם, וואס
פראמינירטע ציוניסטישע לידער ווי:
ציונים און מזרחים בעציהען זיך מיט א
אינדיפירענטיזם צו די נאצ. ציוניסטישע
קרנות בכלל און צום קרן-קימת בפרט,
אויז, אז יעדען חידוש פערבלייבען אי-
בער 1200 נישט גע'ערטע פושקעס,
צוליב מאנגעל אין זאמלער, האט דער
קרן-קימת-קאמיטעט אויף זיין זיצונג,
דעם 13. ה. ח. בעשלאפען צו ווענדען
זיך מיט א אפגעזעס פרייף צו די ציונים
אין מזרחים, זיי אנטווייזען אויף די
געפאהר, וועלכע דראהט די קרן-קימת-
ארבייט און זיי אויפצופאדערען צו אן-
אקטיווע בשותפות'דיגע מיטארבייט
פאר'ן קרן-קימת. אין געגענפאלט, וועט
דער קאמיטעט, וועלכער בעשטעט איצט
פון לויטער יונגע זאמלער זיין געזאמל-
גען אפצושטעלען די ארבייט און די
פערזאנלעכקייט פאר דעם ווארשא-
ווער דירעקטאריום וועט פאלען אויף
די ציונים אין מזרחים.

גלייכצייטיג מע'דעט דער קאמיטעט,
אז שבת, דעם 26.3. ה. י. פינשטליך 6
אזענד קומט פאר אין לאקאל פון דער
יודישער קהלה א'A'
לונג פון אלע-קרן-קימת-מיטגלידער און
זיינע סימפאטיקער מיט פאלגענדען
טאג-א'דונג: (1) בעריכט פון די ק. ק.
5. ארבייט (2) די ווייטערדיגע ארבייט
און (3) פערשידענס.
מיט ציונס גרוס
אין נאמען פון ק.ק. קאמיטעט אין קעלץ
פארזיצערין (-) חנה ראזענבערג
סעקרעטאר (-) 5. קאמינער.
קעלץ, דעם 15 מערץ 1927.

ערע אנטען אלס פרעזעסען פון קהלה-
פערואלסטונג (זעה היינטיגען נומער)
נישט אפגעבענדיג קיין געהעריגע מא-
טיווען.

זי עפענטליכע מיינונג איז זעהר
אויסגערעגט אויף די ה"ה רייזמאן און
קלוסקא, וועלכע האבען 4 וואכען פאר
פסח איבערגעלאזט אויף הפקר די
קהלה-ווירטשאפט, און נישט אדורכגע-
פיהרט די פסח-אקציע ווי אויך גע-
שטעלט אין סכנה דאס גאנצע שחיטה-
וועזען און כשרות-פראגע א. א. וו.
ס'איז זעהר געוואונדער, אז די ה"ה
רייזמאן און קלוסקא זאלען געבען א
געהעריגען מאטיווירטען אנטווארט, וואס
האט זיי געזאמלונגען צו דימיטאנ-
רען.

די יתומים-וואך.

די יתומים-וואך, וואס ווערט יעצט
אדורכגעפיהרט אין גאנץ פוילען, וועט
זיך אין אונזער שטאדט אנהויבען פריי-
טאג דעם 25.3 מיט א בלימעל-טאג און
וועט דויערען 8 טעג, אין משך פון
דער וואך ווערען פאראויסגעזעהן פיעל
אימפרעזעס לטובת דעם בית-יתומים.
צווישען אנדערע וועט אויך פארקומען
א גרויסע אקאדעמיע מיט דעם אנ-
טייל פון דעם א. לעווינזאָהן. אין אלע
יודישע געשעפטען וועלען אויך דורך
די גאנצע 8 טעג פערקויפט ווערען
קלעב-צעטלען ספעציעל פאר די יתומים-
פערזארגונג. עס איז צו האפען דאס
די קעלצער יודישער בעפעלקערונג
וועט די אלע אונטערנעמענען שטי-
צען און אזוי ארום אוועקשטעלען דעם
היגען בית-יתומים אויף א פעסטען
פאדען.

פון „הזמיר“.

אין קורצען קומט פאר דער צוויי-
טער קאנצערט פון היגען „הזמיר“, די
פראבעס זענען אין פולען גאנג. דער
כאָר מיט דעם אַרקעסטער אין וועלכען
עס זענען צוגעקומען פרישע קרעפטען,
האבען שוין געפונען אנאפערנער ציונים
פערעמדע מעלאמאנען, וועלכע ביוואוי-
נענדיג עטליכע פראבעס האבען זיי
איינגעלאדען דעם „הזמיר“ אויף קאנ-
צערטען אין א גאנצע ריחה שטעטל.
אונזער שטאדט, וואס געדענקט נאך
דעם איינדרוק פון ערשטען קאנצערט
וועט געוויס אפשאצן די ליסטמונג
פון דער יונגער ארגאניזאציע און
צאהל'דיק בעזוכען דעם קאנצערט.

טע ספרים, זאל מדייט זיין דעם קעל-
צער רב, הרב ראפאעל און צו דער
פאליציי.

יעהרליכער סתורים צוזאמענפאָהר
אין קעלץ מיט דער בעטייליגונג
פון דעפיטאט ווישליצקי.

מאנאטאג, דעם 21-טען ה. ח. קומט
פאר אין קעלץ, אין לאקאל פון קרייז-
סוחרים-פעראייין (שענקעוויטשא גאס 19)
דער יעהרליכער סתורים צוזאמענפאָהר
פון דער קעלצער וואַסעוואודסטוואַ מיט
דער בעטייליגונג פון דעפיטאט ווישליצ-
קי, וועלכער וועט זיך מיט א סתורים-
דעלעגאציע פארשטעלען פאר'ן נייעם
פרעזעס פון דער איובא-סקארפאָווא, ה'
קאסטעלסקי, פארשטעלענדיג איהם דעם
מצב פון די סתורים פון דער קעלצער
וואַסעוואודסטוואַ.

וויכטיגע בעשלוסען פון קהלה-ראט.

אויף די פארלעצטע זיצונג פון
קהלה-ראט איז צווישען אנדערען אנגע-
נומען געווארען פאלגענדע בעשלוסען:
(1) ארויסצוטרעטען מיט א רעקורס צום
העכסטען אדמיניסטראטיווען טריבונאל.
געגען דעם מיניסטעריום פאר רעליג-
יעזע און בילדונגס-ענינים, וואס האט
אין קהלה-בודזשעט פון יאָהר 1926 גע-
העכערט די פענסיעס פון מורה-הוראה
גרינשפאָן און נאמן נחום לעווי, (2) צו
געבען א איינמאליגע שטיצע פון 400
זל. די אלמנה פון פערשטארבענעם
קהלה-פרנס זאלצער אין (3) אויף דעם
וואונש פון די כשרות-קאמיטעט זאל
מען אנגאזשירען דעם מנקה ה' מענדיל
איינזעלס.

אויף די זעלבע זיצונג איז דער
פרנס ה' שמעון סטראוויטשינסקי אויס-
געוועהלט געווארען אלס מיטגליד פון
דער רעזיזאנס-קאמיטעט אויף דעם
ארט פון פערשטארבענעם פרנס זאל-
צער.

די פראגע פון איבערטראגען אין
רוה-צושטאנד די נאמנים לעווי און
צוקערמאן איז מיט א מערהייט שטימען
אפגעפאלען.

פאר וואס האבען די ה"ה רייז-
מאן און קלוסקא דימיטאנירט
פון זייערע אפאטען אלס קהלה-
פרעזעסען?

ווי בעוואוסט, האבען די ה"ה רייז-
מאן און קלוסקא דימיטאנירט פון זיי-

פריעזעס און וויצע-פרעזעס
פון קהלה-פערואלסטונג די-
מיטאנירט - דער ראט האט
אויסגעדריקט אונצוטרוי
דער פערואלסטונג - ווען
וועלען פארקומען נייע
וואהלען?

צוליב די דעמיטע פון פרעזעס פון
דער קהלה-פערואלסטונג ה' רייזמאן און
וויצע-פרעזעס ה' וואַלף קלוסקא, איז
מאנאטאג, דעם 14-טען ה. ח. פארגעקו-
מען אנאויסערגעוועהנליכע זיצונג פון
קהלה-ראט.

נאך די שטורמישע דיסקוסיעס, וועל-
כע האבען געדויערט ביז 2 א זייגער
ביינאכט, האט דער ראט מיט א מעהר-
הייט פון 1 שטימע אויסגעדריקט אונ-
צוטרוי דער פערואלסטונג.

פארלייפג פערטרעט צייטווייליג דעם
פרעזעס, אין הסכם מיט די פערפליכט-
טענדע פארשריפטען וועגען די קהלות,
דער דאָנאָר אלי' ראטענבערג (אלס דער
עלסטער אין די יאהרען), וועלכער
האט אויף דינכטאג, דעם 15-טען ה. ח.
צוזאמענגערופען א פערואלסטונג-זיצונג,
אויף וועלכער ער האט מדייט געווען
דעם בעשלוס פון ראט, וועגען אונצוט-
רוי דער פערואלסטונג.

די פערואלסטונג האט איינשטימיג דע-
מיטאנירט, ה' ראטענבערג האט דעם
בעשלוס איבערגעגעבען דעם פאָרו, פון
ראט ה' זאגייסקי, וועלכער רופט צוזא-
מען א ראט-זיצונג אויסצוועהלען א צייט-
ווייליגען פרעזידיום ביז די נייע וואהלען
איז דער ה' סטאראטשאַ וועט די
דעמיטע אָננעמען, וועלען אין די נאָ-
סטע וואכען פארקומען נייע וואהלען.

אונזער די קוליסען געהען ארום
קלאנגען, אז אויך דער ראט זאל דע-
מיטאנירען, די ידיעה איז נאך נישט
קאנטראלירט.

ארויסגע'גנב'ע 3 ספרים-תורות פון ראדאמסקער שטיבעל אין קעלץ.

פאריגען מיטוואך ביינאכט האט מען
פון ראדאמסקער שטיבעל ארויסגע'גנב'-
עס 3 ספרים תורות, די עץ-החיים מיט
די מענטשליכע האבען זיי גנבים איבער-
גע'לאזט אויף דעם הויף.

דער קעלצער ראבינאט אסר'ט מיט
א איסור אין חרם, אז קיינער זאל די
ספרים נישט קויפען און ווער עס וועט
נאך האבען א ידיעה וועגען די גע'גנב'.

מיטגלידער, פאָדערט אויף אלע אר-
בייטשעלע-מיטגלידער, זיי זאלען זיך
אין זייער אייגענעם אינטערעס פער-
יעסטרירען אין קאנצעלאריע פונט
פערזאן.

איינשרייבונגען ווערען אנגענומען
טעגליך פון 6 ביז 7 אָווענד אין 5-
קאָ פון פערזאן (מאָרק 6).

גאולת-חארץ-רינג אין קעלץ אַרגאניזירט דורך די יודישע פרעסע.

די גאולת-חארץ-קאָמיטע אין קעלץ,
גייט 10 זאָטעס און רופט אַרױס די
ה"ה: ד"ר פויער, ד"ר קראווע, ד"ר
א. סערוועטניק, נחמיה קייזער, מאיר
זאָטא, א. ב. אייזענבערג, א. י. מאַש-
קאוויץ, חיים וויינריב, אליי איסר ראָ-
זענבלום, הערמאן זיסקינד, נחמיה
אַסטראָוויץ, י. שלאַמאָוויץ, דוד אלטער,
בערלי מאַשענבערג און ה. מ. מאַש-
קאוויץ (קעלץ).

ה' אלטער ערליך (קעלץ) ענטפערט
דעם ה' ד"ר שאַטץ מיט 10 זאָטעס
און רופט אַרױס די ה"ה: י. מ. רייז-
מאָ, דוד ראָזענבערג, ד"ר פּעלץ, ד"ר
פלעשלער, שעפּטיל טוימאָן, יחיאל
זאָגייסקי (קעלץ) און בער האַניגוס
קאַקאַ.

ה' דוד ראָזענבערג (קעלץ) ענטפערט
דעם ה' מ. 5. פישמאָן (ראָדאָם) מיט
18 זאָטעס און רופט אַרױס די ה"ה:
י. מ. רייזמאָן, א. סערוועטניק און
יחיאל זאָגייסקי (קעלץ).

ה' אברהם קירשענבויס (קעלץ) ענט-
פערט דעם ה' א. האַמפּעל פון (בענ-
דין) מיט 5 זאָטעס און רופט אַרױס
די ה"ה: מ. פריבולסקי, שמעון קייזער,
פריי מ. מאַשקאוויץ און שלמה קאנער
(קעלץ).

אַפגעלעגט די אלגעמיינע פער- זאמלונג פון "לינת-הצדק".

די אלגעמיינע פערזאמלונג פון "לינת-
הצדק" וועלכע האָט היינטיגען זונטאג
געפאָרט פאָרקומען אין לאָקאַל פון די
קהל איז אַפגעלייגט געוואָרען. ווען די
פערזאמלונג וועט פאָרקומען וועלען מיר
בעזונדער מודיע זיין.

מאָסקאווע

ווי ס'איז אויסגעזעהלט געוואָרען א
פערזאמלונג פון די קעלצער אַפּט
לונג פון דער געזעלשאַפט פון העברע-
אישען אוניווערזיטעט אין ירושלים,
אין ביזן היינטיגען טאָג האָט די נייע
פערזאמלונג כמעט גאָר נישט בעווי-
זען צו טוהען פאר דער געזעלשאַפט.

ס'איז איבעריג אַנצווייזען אויף די
די וויכטיגקייט פון די אינסטיטוציע,
וועלכע האָט זיך אין זייער צייט ער-
וואַרבען פיעל אָנהענגער אין אונזער
שטאָט, און וואָלט זיך בעשטימט,
אַפילו ביי אַ נישט זעהר אָנגעשטרענג-
טע אַרבייט, גוט ענטוויקעלט.

מיר פרעגען דעריבער די אָנפיהרער
פון די אויבענדערמאָנטע געזעלשאַפט,
וואָס זיי האָבען בדעה צו טוהען, בכדי
די אינסטיטוציע זאָל זיך ווי געהעריג
ענטוויקעלען און אויב זיי קלערען אויך
היינטער צו זיצען מיט פערלייגטע
הענד, טאָ זאָלען די ה"ה אוועקלייגען
זייערע מאָנדאטען און די לייטונג וועט
איבערגענומען ווערען דורך מעהר
טיכטיגערע פערזאנען.

טראדיציאָנעלע פורים-פיייערונגען.

אזוי ווי יעדעס יאָהר, וועלען אויך
היי-יאָהר פאָרקומען אין אלע יודישע
שולען טראדיציאָנעלע פורים-פיייערונג-
גען פון די שול-קינדער. אויך דער
השומר-הצעיר אַרדענט איין אַ אימ-
פאָזאנטע פורים-פיייערונג.

צו אלע אַרבייטער, האַנדעלס און ביוראָ אָנגעשטעלטע, פער- זיכערטע אין דער קרייז-קראַנקן- קאסע אין קעלץ.

ס'ווערט געמאָלדען, אז יעדען דאָ-
נערשטאָג פון 7 ביז 8 אָווענד ווערען
אין דער פערזאָנס-קאנצעלאריע ער-
טייט אינפארמאציעס און הילף און
ענינים, וואָס זענען נוגע דער קראַנק-
ען-קאסע.

פון פראַפּעסיאָנעלען פערזאָן פון אָנגעשטעלטע, בעשעפטיגט אין האַנדעל און ביוראָ.

די פערזאמלונג אונטערנעמענדיג א
הילפס-אַקציע פאר די אַרבייטסלאָז-

טער אַרקעסטער מיט אַ אַריגינעלען
דוּשאַן באַנד, אַ גוט איינגעאָרדענטע
גארדעראַבע א. א. ו. די טענץ וועלען
אנגעפיהרט ווערען דורך דעם אין
קעלץ בעוואוסטען באלעט-מייסטער ה'
צוקערמאן. דער באל זאָגט צו זיין
זעהר אימפּאָזאַנט. די פאַרבערייטונגן זענען
אין פּוילען גאנג. פילעטען מיט איינ-
לאַדונגען בעקומט מען ביי די קאסע
פון קינא, "פאלאס".

פון פערזאָניגטען, קרן-קימת- קאָמיטעט.

אזוי ווי יעדעס יאָהר, וועט אויך היי-
יאָהר דער פערזאָניגטער "קרן-קימת"-
קאָמיטעט אדורכפיהרען די טראדיציאָ-
נעלען פורים-זאמלונג פון משלוח-מנות-
קארטען פאר'ן "קרן-קימת".
ס'איז צו האַפען, אַז די יודישע בע-
פעלקערונג אין קעלץ, וועט שפּענדען
מיט א יד-רחבה פאר'ן "קרן-קימת",
וועלכער איז ביים היינטיגען טאָג דער
פאָפּולערסטער פינאנס-אינסטרומענט ביים
אויפבוי פון ארץ-ישראל.

פון די יודישע ביבליאָטעק.

ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט
אין פאַריגען נומער פון אונזער ציי-
טונג, פיהרט איצט אדורך די יודישע
ביבליאָטעק, אַ איינמאַליגע זאמעל-אַק-
ציע פאר די ביבליאָטעק. די ערשטע
זאמלונגען האָט געגעבען בעסערידיגעט
רעזולטאטען און די סומען ווערען פון
טאָג צו טאָג גרעסער.

ס'איז צו האַפען, אַז די יודישע גע-
זעלשאַפט וועט אויך היינטער וויסען ווי
געהערוג אַפצושטאַצען די איינציגע קול-
טורעלע אינסטיטוציע אין אונזער שטאָט
און וועט געבען די זאמלער פאסענדע
סומען.

אויף וואָס פאר א סמך, נעמט די לזוזור באַנק, 20 גראַשען פאר אויפהאלטען אַ וועקסעל.

לעצטענס, האָט די לזוזור באַנק אי-
קעלץ, איינגעפיהרט אַ נייעס אַפּאַראַט
פון 20 גראַשען פאר אויפהאלטען א
וועקסעל ביז צום לעצטען טערמין. מיר
פרעגען דעם ג. דירעקטאָר פון דער
אויבענדערמאָנטער באַנק, אויף וואָס
פאר א סמך די 20-גראַשען גראַשענס
ווערען גענומען. אין דער צייט, ווען אין
די אנדערע בענק, ווערען די וועקסעלען
אויפגעהאלטען ביז דעם לעצטען טער-
מין, אָהן דעם מינדעסטען אַפּאַראַט.

דעם איז מיט די קעלצער אַפ-
טילונג פון דער געזעלשאַפט פון
פריינד פון העברעאישען איינ-
ווערזיטעט איז ירושלים?
ס'איז שוין פערביי אַ יאָהר צייט

פערזאָליכקייט

דער הייבט אַרדנאָטאָר פון יודישען
שפיטאַל ה' ד"ר זילבערשלאַג, וועלכער
איז ערשט נאָך וואָס אויפגעשטאנען פון
זיין קרענק, איז אייגענעפאָהרען אויף
עטליכע וואָכען אבריה קיין אויסלאַנד.
דעם ד"ר זילבערשלאַג פערטרעט וויי-
טער ווי ביז איצט ד"ר שאַטץ.

פאַרלעזונג פון ד"ר לעווינזאָהן.

די פריש-גערינדעטע אַפּטיילונג, פון
ה"ה האָט שוין אָנגעהויבען איהר
טעטיגקייט.

פאַריגען זונטאג איז פאַרגעקומען דער
ערשטער רעפּעראַט פון ד"ר לעווינזאָהן
אויף דער ט. "די היגענע פון דער
פריי". דער רעפּעראַט האָט ארויסגערו-
פען אזא פערזאָנלעכע עסירונג, אז דער
זאָל איז אין משך פון א קורצע צייט
געוואָרען פיעל און א סך צענדליגער
מענשען האָבען געמוזט אוועקגעהן צו-
ליעב מאנגעל אין פלאץ. דער רעפּע-
ראַט האָט געמאכט א זעהר גוטען איינ-
דרוק אויף די צוהערער.

עס האָלט געוועזען געוואונשען, אז
אזעלכע רעפּעראַטען זאָלען פאַרקומען
וואָס אַפּטער און זאָלען געלעזען ווערען
אין די קווארטאַלען פון דער אַרימער
יודישער בעפעלקערונג, כדי אזוי ארום
צו פאַפּולאַריזירען די יסודות פון
היגענע ביי די ברייטע יודישער מא-
סען.

דעפוטאַט ד"ר אַ לעווינזאָהן אין קעלץ.

אין צוזאמענהאַנג מיט דעם יתומים-
חדש, וואָס קומט איצט פאר אין גאַנץ
פּוילען, וועט די נאָנסטע טעג בעזוכען
אונזער שטאָט, דער חשוב'ער גאסט,
דעפוטאַט ד"ר אברהם לעווינזאָהן,
וועלכער וועט אין איינעם פון די גרעס-
טע זאָלען פון שטאָט, האַלטען אַ
עפענטליכען רעפּעראַט געווינדעט דעם
יתומים-חדש.

יעהרליכער, טראדיציאָנעלער פו- רים-מאַסקען-באַל.

שבת, דעם 19. ה. ח. 11 אויגער
אָווענד, קומט פאַר אין קינא, "פאלאס",
דער יעהרליכער, טראדיציאָנעלער פורים-
מאַסקען-באַל, איינגעאָרדענט דורך דעם
"בית-יתומים". אויף דעם באַל וועלען
זיין א מענעג איבעראשונג ווי א פאנ-
טען אַטעריע, קאָקורסען פאר די אַר-
גינעלעכע מאַסקעס. פרייען פאר טענץ,
די טענץ זייען פאַרקומען מיט פאר-
ביגע באַלענען, א האַגעל פון קעניג-
טיע, א רייכער בופעט, א פערגרעסער-

דעם עכטען

SIROLIN

< ROCHE >

קען מען ווידער בעקומען
אין אלע אפטייקען אין פוילען
צום פרייז 6.50 זל.

Biuro Techniczno-Handlowe i Instalacyjne
inż-wie L. Włoczkowski, S. Szczepaniak i S. Chwaliński

„WODKAN“

w Radomiu ulica Lubelska 41 — Telefon 222.

WYKONYWA: kanalizacje, wodociągi i przyłączenia do sieci miejskiej.
POSIADA NA SKŁADZIE: rury żeliwne i wodociągowe, kształtki, armaturę
wann, zlewy, umywalki, zmywaki i t. p.

UŻYWAJ GRANULKI RUSSYANA

KASZLU
DUSZNOŚCI I CHRYPKI

AP KOWALSKI WARSZAWA

שקלאד
"אפטימא"
אין די בעסטע

CZEKOLADA
TABLICZKOWA
G. G. LARDELLI
Przekonywującej
Dobroc
Gorzka
Mleczna
Deserowa
Śmietankowa z Migdałami
Kawowa
Orzechowa
Pomarańczowa

Gener. Przedstaw. D.H.R. Wertheim Warszawa
Królewska 18 telef. 64.

פער-לעסען

צערעס

שפייזעפעטס

CERES Tluszcz Jadalny

ווערט אויסגעארבעיט אונטער דער שטרענגער השגחה פון הרב שמחה פרענקעל
מסקאווינא און טען עמפפאך'ן ווערען מיט א רוחני געוויסן פאר אלע פרומע יודען.
די צערעס-שפייזעפעטס האט זיך א דאנק איהר ערשטקלאסיגער קוואליטעט
ערווארבען א בעליבטקייט ביי די בעל-הבית'טעט.
ביים איינקויפן פערלאנגט נור „צערעס“ און גיט-צוריק נאכמאכונגען.

SATURNIA S. A. Warszawa

18 24

SREBRO PLATERY

J. FRAGET
WARSZAWA, ELEKTORALNA 16,
WIERZBOWA 8, NALEWKI 16.

BROWAR PAROWY

J. S A S K I

w Radomiu

p o l e c a p i w o

„E L“.